

การนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง
ไปปฏิบัติ กรณีศึกษา หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

The Implementation of Community Based Treatment

and Rehabilitation Policies for Drug Patients,

: A Case Study OF Khlong Pu Yai Toh Village, Khlong Jinda Subdistrict,

Sam Phran District, Nakhon Pathom Province

นายปิโย ีหะวงษ์**

Pinyo Seehawong

6414830086@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค แนวทางในการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง ไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยใช้การวิจัยเอกสารและวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่าการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ประกอบไปด้วย 1) มาตรฐานนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ 3) การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรม 4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 5) สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง 6) ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ โดยมีปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติดังนี้ 1) ประชาชนในหมู่บ้านไม่เข้าใจ วัตถุประสงค์ของเจ้าหน้าที่ 2) จำเป็นต้องอาศัยความสมัครใจของผู้ป่วย โดยมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ ต้องมีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ, การบำบัดรักษา, การฟื้นฟูสมรรถภาพ

Keywords: Policy Implementation, Treatment, Rehabilitation

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง ไปปฏิบัติ กรณีศึกษา หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

**นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

ปัญหาการติดยาเสพติดเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน และอาจก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงทั้งต่อสังคมและประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการแก้ไขอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเพื่อทำให้ทุกคนในสังคมได้เรียนรู้และเกิดการยอมรับถึงปัญหา ยาเสพติด ว่าเป็นปัญหาที่จะอยู่คู่กับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนต่อไปในอนาคต และยังมีการคาดการณ์แนวโน้มว่าจำนวนผู้เสพยาเสพติด จะเพิ่มขึ้นตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม และมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับปัญหาเศรษฐกิจ การศึกษา โครงสร้างและสัมพันธภาพของครอบครัว การเลี้ยงดู ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ

ในมิติด้านการแก้ไขปัญหามัน ผู้ติดยาเสพติดนั้น ยังมุ่งเน้นการแก้ไขในเชิงสุขภาพ ผลมาจากการประชุมคณะกรรมการอำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2559 ได้มีมติและนโยบายว่า ปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องของสุขภาพร่างกาย จิตใจ ระบบสาธารณสุข อาชญากรรม สิทธิมนุษยชน และสภาพความเป็น ฐานะในสังคมจึงได้มีวิธีแก้ปัญหามาโดยการมุ่งเน้นไปในด้านสาธารณสุข โดยการดูแลสุขภาพของผู้ป่วยแบบบูรณาการ คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้พัฒนาระบบการบำบัดรักษาตามแนวคิดที่ว่า “ผู้เสพยาคือผู้ป่วย” ซึ่งต้องได้รับการรักษาอย่างถูกวิธี ที่ผ่านมามีการปรับระบบบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดมาโดยตลอด โดยเริ่มจากมาตรการบำบัดผู้เสพยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 หรือพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 ประกาศคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 108/2557 เรื่องการปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู และล่าสุด ได้มีการตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 ขึ้น เพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทางการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดให้เข้ากับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน และให้เป็นไปตามมาตรฐานระดับสากล (ตฤณห์ โพธิ์รักษา และอุษิษา เลิศโตมรสกุล, 2565)

ผู้เสพยาคือผู้ป่วย ที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาเพื่อให้เลิกใช้ยาเสพติดได้ เป็นการคืนคนดีสู่สังคม อย่างไรก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภารกิจดังกล่าว ต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุปัจจัยที่ถูกต้องเกี่ยวกับการติดยาเสพติด เพื่อให้การบำบัดรักษา การช่วยเหลือ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีหลักฐานยืนยันทางวิชาการที่แสดงถึงความสำเร็จอย่างคุ้มค่า เสียค่าใช้จ่ายไม่มาก ไม่ตีตราผู้ป่วย ยึดหลักสิทธิมนุษยชน เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และในปัจจุบันรูปแบบการบำบัด ดูแลช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดที่ถือว่าได้ผลสอดคล้องกับสภาพปัญหาของการเสพติด คือการบำบัดฟื้นฟูโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and rehabilitation: CBTx) สอดคล้องกับแนวคิดที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) แนะนำให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อช่วยเหลือผู้ใช้ยาและสารเสพติด ให้ได้รับการดูแลตั้งแต่การป้องกัน การคัดกรอง จูงใจให้เข้ารับการบำบัดรักษาตามสภาพความรุนแรง การดูแลในชุมชน สร้างปัจจัยเชิงบวก ให้เกิดการยอมรับ และให้โอกาสในการเลิกยาเสพติด รวมทั้งการติดตามดูแลต่อเนื่อง ผู้ผ่านการบำบัดที่ฟื้นสภาพจากความรุนแรง จากการติดยาเสพติดที่ต้องได้รับการรักษาทางการแพทย์โดยตลอดกระบวนการดังกล่าว สามารถดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในชุมชน

ศักยภาพ และทรัพยากรของชุมชน เป็นการดำเนินการที่ควบคู่ไปกับบริหารการเติบโต และการเปลี่ยนแปลงของสังคม ด้วยความต่อเนื่องและยั่งยืน (แนวทางการดำเนินงานการบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และแนวปฏิบัติที่ดี, 2562)

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นอีกหนึ่งอำเภอที่ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติดมาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันผู้วิจัยปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการปกครองอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในตำแหน่งปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง และเป็นปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด นอกจากนี้ดำเนินการปราบปราม ป้องกันแล้ว ยังมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือหน่วยงานในพื้นที่ ที่ปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดด้วย ซึ่งอำเภอสามพราน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 ตำบล 137 หมู่บ้าน เป็นที่น่าสนใจว่าหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ หมู่ที่ 10 ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นเพียง 1 หมู่บ้าน ที่ประสบความสำเร็จในการบำบัดรักษา และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and rehabilitation: CBTx) สามารถเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อถ่ายทอด ความรู้ให้แก่หมู่บ้านชุมชนอื่นๆ ได้

ด้วยเหตุข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการนำนโยบายการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติในหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ หมู่ที่ 10 ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการ การนำนโยบายบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการปฏิบัติงาน คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้อง
2. การวิจัยสนาม (Field research) ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ได้แก่ บุคลากร พนักงาน/เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการ จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 คน

2.2 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 2 คน

2.3 กรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured Interview or Formal Interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์ที่มีคำถาม และข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ได้ที่ใช้คำถามแบบเดียวกัน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ หมู่ที่ 10 ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมจากเอกสารซึ่งมีข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยายรวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น

1.3 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ อย่างละเอียด

1.4 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ เช่น นโยบาย กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์โดยที่ผู้ศึกษาเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้ศึกษาต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้ศึกษาจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่ง เป็นคำถามในการสัมภาษณ์ และจดบันทึกข้อมูล บันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือน หรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบ กับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกัน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อสรุปผลการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค รวมไปถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย สรุปดังนี้

วิธีการดำเนินการ ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานนโยบาย คือ การนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีความเหมาะสม เนื่องจากผู้เสพ/ผู้ป่วย สามารถเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูได้ง่ายและสะดวก เพราะหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะกำหนดให้บ้านพักอาศัยของผู้เสพ/ผู้ป่วย เป็นสถานที่บำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติด การบำบัดรักษาและฟื้นฟูใช้ระยะเวลาค่อนข้างยาวนาน เพราะไม่ได้กำหนดเวลาว่าต้องเลิกโดยทันทีหรือเลิกโดยเร่งด่วน แต่เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ลดปริมาณการใช้ลงทีละน้อย แต่เมื่อเลิกแล้วต้องไม่มีการกลับไปเสพใหม่ ใช้ต้นทุนในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูค่อนข้างน้อย ความสัมพันธ์ของประชาชนในหมู่บ้านเป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ประชากรรู้จักคุ้นเคยกันดี จึงเกิดการร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในหมู่บ้านชุมชน เปิดใจยอมรับการบำบัดรักษา เกิดการสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ซึ่งสามารถการันตีได้ว่าการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดจะประสบผลสำเร็จแน่นอน

2. ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการบริการประชากรในหมู่บ้าน บุคลากรที่ปฏิบัติงานเป็นกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่ผ่านการอบรมจากผู้มีความรู้และประสบการณ์สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทรัพยากรด้านงบประมาณ เนื่องจากการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ เป็นหนึ่งในกลไกของการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งสามารถใช้งบประมาณจากกองทุนแม่ของแผ่นดินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการซื้อของใช้ที่จำเป็นในการเข้าไปเยี่ยมผู้เสพ/ผู้ป่วย ส่วนในรายที่จำเป็นต้องใช้ยา ก็ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในพื้นที่ในการดูแล

3. การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ในการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ ของหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีการติดต่อประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ไม่มีปัญหาที่เกิดขึ้นในการติดต่อสื่อสาร โดยมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารเช่นทางกลุ่มไลน์ โทรศัพท์ การเข้าพบปะที่บ้าน หรือการเข้าร่วมประชุมทุกวันที่ 10 ของเดือน ณ ที่ทำการกองทุนแม่ของแผ่นดิน หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

4. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีความเหมาะสม เพราะหมู่บ้านถือเป็นหน่วยงานขนาดเล็ก ที่ประชากรในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเครือญาติรู้จักกันทั้งหมู่บ้าน ทำให้ผู้ป่วยซึ่งรู้จักคุ้นชินกันกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานกล้าที่จะให้ความไว้วางใจ ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี

5. สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง กับการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่มีความยืดหยุ่น เนื่องจากการให้บ้านพักอาศัยของผู้เสพ/ผู้ป่วยเป็นสถานที่บำบัดรักษา เจ้าหน้าที่สามารถเลือกเข้าเยี่ยมติดตามผลการรักษาเมื่อใดก็ได้ ทำให้ไม่กระทบต่อการบำบัดรักษา ในส่วนของทางการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้นำโดยธรรมชาติ เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองจินดา ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้นำ หากไม่มีความตั้งใจจริงในการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่มีความสนใจในปัญหาของหมู่บ้านการที่นโยบายของภาครัฐจะประสบผลสำเร็จย่อมเป็นไปได้ยาก

6. ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงาน ในการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานคือประชากรในชุมชนหมู่บ้าน ผู้ที่รู้ปัญหา รู้จักกับผู้ป่วยเป็นอย่างดี ย่อมมีความเข้าใจผู้ป่วย สามารถพูดคุยโน้มน้าวจิตใจผู้ป่วยให้สมัครใจเข้าร่วมบำบัดรักษาได้ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาของผู้ป่วย ผู้เสพ/ผู้ป่วย บางรายมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงานเป็นญาติใกล้ชิดกัน ยิ่งทำให้เจ้าหน้าที่ให้ความใส่ใจเป็นพิเศษ เพราะต้องการให้ลูกหลานของตนเองเลิกเสพยาได้อย่างจริงจัง

ปัญหาและอุปสรรค ในการนำนโยบายบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ กรณีศึกษา หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในประเด็นของมาตรฐานของนโยบาย ทรัพยากรที่จำเป็น ลักษณะของหน่วยงาน สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง และความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงาน จากการวิจัยแล้วผู้วิจัยไม่พบปัญหาในประเด็นเหล่านี้ พบเพียงประเด็นในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรม จนทำให้เกิดปัญหาและเป็นอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระยะแรกเริ่ม ปัญหาที่พบ

คือประชากรบางส่วนไม่เข้าใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ หรือมีอคติต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดการต่อต้านการทำงานของเจ้าหน้าที่ และปัญหาอีกประการหนึ่งคือการที่นโยบายจะประสบผลสำเร็จนั้นต้องได้รับการสนใจเข้ารับการบำบัดรักษาของผู้ป่วยด้วย ต้องไม่ได้เกิดจากการบังคับขู่เข็ญ เจ้าหน้าที่จึงจำเป็นต้องสื่อสารให้ผู้เสพ/ผู้ป่วย เข้าใจและยินยอมเข้ารับการบำบัดรักษาด้วยความสมัครใจ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการนำนโยบายบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติด โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ กรณีศึกษา หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาพบว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม คือการสร้างการรับรู้ให้กับประชากรในหมู่บ้าน ให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการตามนโยบาย เป้าหมายของนโยบาย และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ ลงมือทำอย่างจริงจังดำเนินการให้ชาวบ้านเห็นว่าการดำเนินการตามนโยบายสามารถประสบผลสำเร็จได้จริง เมื่อชาวบ้านเห็นว่าการดำเนินการตามนโยบาย การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ เป็นผลดีต่อตัวเอง ชาวบ้านจะเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ และจะให้ความร่วมมือในภายหลัง ผู้ปกครองให้ความร่วมมือพูดคุยทำความเข้าใจกับบุตรหลาน จนสามารถส่งเข้าร่วมบำบัดรักษา โดยหวังว่าจะไม่กลับไปเสพยาอีก

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการ

1. วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานนโยบาย คือ ผู้เสพ/ผู้ป่วย สามารถเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูได้ง่ายและสะดวก เพราะหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะกำหนดให้บ้านพักอาศัยของผู้เสพ/ผู้ป่วย เป็นสถานที่บำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติด การบำบัดรักษาและฟื้นฟูใช้ระยะเวลาค่อนข้างยาวนาน เพราะไม่ได้กำหนดเวลาว่าต้องเลิกโดยทันทีหรือเลิกโดยเร่งด่วน แต่เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ลดปริมาณการใช้ลงทีละน้อย แต่เมื่อเลิกแล้วต้องไม่มีการกลับไปเสพยาใหม่ ใช้ต้นทุนในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูค่อนข้างน้อย ความสัมพันธ์ของประชาชนในหมู่บ้านเป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ประชากรรู้จักคุ้นเคยกันดี จึงเกิดการร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในหมู่บ้านชุมชน เปิดใจยอมรับการบำบัดรักษา เกิดการสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ซึ่งสามารถการันตีได้ว่าการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดจะประสบผลสำเร็จแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตฤณห์ โพธิ์รักษา และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล (2565, หน้า 140) ได้ทำการศึกษา วิวัฒนาการแนวทางการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย พบว่า "...ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 ขึ้นโดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาม้าผู้เสพหรือผู้ติดยาในมิติทางสาธารณสุขและสุขภาพมากขึ้น โดยให้ออกาสผู้เสพหรือครอบครองยาเสพติดในจำนวนเล็กน้อยสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาได้โดยไม่ต้องถูกดำเนินคดี กล่าวคือมีการปรับระบบการบำบัดทั้งระบบสมัครใจ ระบบบังคับ และระบบต้องโทษ

มาเป็นระบบสมัครใจและระบบบำบัดตามคำสั่งศาลเท่านั้น โดยมีศูนย์คัดกรองที่ทำหน้าที่คัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยา ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพ รวมถึงการส่งไปบำบัดและการจัดทำประวัติการมีศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่ติดตามดูแลให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้เข้ารับการบำบัดให้ได้รับสวัสดิการทางสังคม สนับสนุนที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวโดยไม่กลับไป ใช้จ่ายเสียดอก ซึ่งประโยชน์ของการมีระบบการฟื้นฟูและให้โอกาสแก่ผู้เสพหรือครอบครองเพื่อเสพสมัครใจเข้าบำบัด แทนการดำเนินคดีนั้น ส่งผลให้ผู้ผ่านการบำบัด ฟื้นฟูได้รับการช่วยเหลือ จากสถานฟื้นฟูสภาพทางสังคมและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างคนปกติทั่วไป

2. ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการบริการประชากรในหมู่บ้าน บุคลากรที่ปฏิบัติงานเป็นกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่ผ่านการอบรมจากผู้มีความรู้และประสบการณ์สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทรัพยากรด้านงบประมาณ เนื่องจากการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่ไต่ะ เป็นหนึ่งในกลไกของการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งสามารถใช้งบประมาณจากกองทุนแม่ของแผ่นดินสนับสนุนใช้จ่ายในการซื้อของใช้ที่จำเป็นในการเข้าไปเยี่ยมผู้เสพ/ผู้ป่วย ส่วนในรายที่จำเป็นต้องใช้ก็ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในพื้นที่ในการดูแล สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงาน การบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และแนวปฏิบัติที่ดี (2562, หน้า 66) ที่ได้ระบุไว้ว่า “...ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย “คน” คือปัจจัยสำคัญที่สุด เพื่อให้ทำงานได้เต็มศักยภาพจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย (Physical) จิตใจ (Mental) จิตวิญญาณ (Spiritual) และวิชาการ (Academy)...” ทรัพยากรด้านงบประมาณ เนื่องจากการนำนโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่ไต่ะ เป็นหนึ่งในกลไกของการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งมีงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้ได้

3. การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรม ของเจ้าหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีการติดต่อประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ไม่มีปัญหาที่เกิดขึ้นในการติดต่อสื่อสาร โดยมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารเช่น ทางกลุ่มไลน์ โทรศัพท์ การเข้าพบปะที่บ้าน หรือการเข้าร่วมประชุมทุกวันที่ 10 ของเดือน ณ ที่ทำการกองทุนแม่ของแผ่นดิน หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่ไต่ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ พยัคพันธ์ (2563) ได้ศึกษาการดำเนินการและปัญหาอุปสรรคของโครงการบำบัดรักษาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่าปัจจัยด้านองค์กร/หน่วยงานเครือข่ายชุมชน ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติด เช่นกองทุนแม่ของแผ่นดินให้การสนับสนุนหรือดำเนินการในเรื่องยาเสพติดอย่างเต็มที่ รวมถึงการจัดตั้งเครือข่ายในหมู่บ้าน

4. ลักษณะของหน่วยงาน ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความเหมาะสม เพราะหมู่บ้านถือเป็นหน่วยงานขนาดเล็กที่ประชากรในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเครือญาติรู้จักกันทั้งหมู่บ้าน ทำให้ผู้ช่วยซึ่งรู้จักคุ้นชินกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานกล้าที่จะให้ความไว้วางใจ ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลีรัตน์ แสงไชย (2561, หน้า 164) ได้ทำการศึกษา กระบวนการบำบัดผู้เสพยาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อการคืนคน (เคย) ดี สูการเป็นคนดีอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษามากเหนือ ผลการศึกษาพบว่า “...การดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกระบวนการบำบัดผู้เข้ารับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ณ ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ ชุมชนและครอบครัวถือเป็นผู้ดำเนินงานหลักที่ส่งผลทำให้กระบวนการบำบัดฟื้นฟูประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

5. สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โตะ เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่มีความ ยืดหยุ่น เนื่องจากการให้บ้านพักอาศัยของผู้เสพ/ผู้ป่วยเป็นสถานที่บำบัดรักษา เจ้าหน้าที่สามารถเลือกเข้า เยี่ยมติดตามผลการรักษาเมื่อใดก็ได้ ทำให้ไม่กระทบต่อการบำบัดรักษา ในส่วนของทางการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้นำโดยธรรมชาติ เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองจินดา ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ถือได้ ว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้นำ หากไม่มีความตั้งใจจริงในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือไม่มีความสนใจในปัญหาของหมู่บ้านการที่นโยบายของภาครัฐจะประสบผลสำเร็จย่อมเป็นไปได้ยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎากาญจน์ ชาลีรัตน์ และ ยอดชาย สุวรรณวงษ์ (2565, หน้า 66) ทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบการบำบัดรักษาฟื้นฟูด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และพลังภาคีเครือข่ายสำหรับ ผู้ติดยาเสพติดระบบสมัครใจในจังหวัดสระบุรี พบว่า “...ผู้บริหารและผู้นำชุมชนเป็นทุนทางสังคมที่เอื้อและ สนับสนุนให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในระบบสมัครใจประสบความสำเร็จ...”

6. ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงาน ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ถือได้ว่ามีความสำคัญ เป็นอย่างมาก เพราะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานคือประชากรในชุมชน/หมู่บ้าน ผู้ที่รู้ปัญหา รู้จักกับผู้ป่วยเป็นอย่างดี ย่อมมีความเข้าใจผู้ป่วย สามารถพูดคุยโน้มน้าวจิตใจผู้ป่วยให้สมัครใจเข้าร่วมบำบัดรักษาได้ มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาของผู้ป่วย ผู้เสพ/ผู้ช่วย บางรายมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบาย ไปปฏิบัติหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงานเป็นญาติใกล้ชิดกัน ยิ่งทำให้เจ้าหน้าที่ให้ความใส่ใจเป็นพิเศษ เพราะต้องการให้ลูกหลานของตนเองเลิกเสพยาได้อย่างจริงจัง สอดคล้องกับแนวคิดของ แวน มีเตอร์ และ แวนฮอร์น (อ้างถึงใน วิธนา พิงวิวัฒน์กุล, 2564, หน้า 86) โดยระบุว่าความสำเร็จ ของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ย่อมเกิดขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ปฏิบัติเอง ความร่วมมือดังกล่าวจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความจงรักภักดีของบุคคลที่มีต่อองค์กร และประโยชน์ส่วนตัวตลอดจนความพร้อม ที่จะเปลี่ยนแปลงจากวิธีการปฏิบัติงานที่ทำอยู่เดิมด้วย

ปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในประเด็นในการติดต่อสื่อสาร ระหว่างองค์กรและกิจกรรม จนทำให้เกิดปัญหาและเป็นอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระยะ แรกเริ่ม ปัญหาที่พบคือประชากรบางส่วนไม่เข้าใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ หรือมีอคติต่อการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดการต่อต้านการทำงานของเจ้าหน้าที่ และปัญหาอีกประการหนึ่งคือการที่นโยบายจะ ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องได้รับการสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาของผู้ป่วยด้วย ต้องไม่ได้เกิดจากการบังคับขู่ เช่น เจ้าหน้าที่จึงจำเป็นต้องสื่อสารให้ผู้เสพ/ผู้ช่วย เข้าใจและยินยอมเข้ารับการบำบัดรักษาด้วยความสมัครใจ ในส่วนประเด็นของมาตรฐานของนโยบาย ทรัพยากรที่จำเป็น ลักษณะของหน่วยงาน สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงาน จากการวิจัยผู้วิจัยไม่พบปัญหาในประเด็นเหล่านี้

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาพบว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายการบำบัดรักษาและ ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม กรณีศึกษาหมู่บ้านคลอง ผู้ใหญ่โตะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม คือการสร้างการรับรู้ให้กับประชากรใน หมู่บ้าน ให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการตามนโยบาย เป้าหมายของนโยบาย และวิธีการทำงาน ของเจ้าหน้าที่ ลงมือทำอย่างจริงจังดำเนินการให้ชาวบ้านเห็นว่าการดำเนินการตามนโยบายสามารถประสบ

ผลสำเร็จได้จริง เมื่อชาวบ้านเห็นว่าการดำเนินการตามนโยบาย การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เป็นผลดีต่อตัวเอง ชาวบ้านจะเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ และจะให้ความร่วมมือในภายหลัง ผู้ปกครองให้ความร่วมมือพูดคุยทำความเข้าใจกับบุคลากร จนสามารถส่งเข้าร่วมบำบัดรักษาโดยหวังว่าจะไม่กลับไปเสพซ้ำอีกสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ กมลสินธุ์ และ จิรพันธ์ กมลสินธุ์ (2563, หน้า 240) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการเข้ารับการบำบัดของผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า “...การที่ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดยาเสพติดเพื่อบำบัดตามความคาดหวังของบุคคลใกล้ชิด เช่นครอบครัว เพื่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่ช่วยกันสร้างความหวัง และเปลี่ยนแปลงแนวคิดให้กลับมาเป็นคนดี ทำให้ผู้ติดยาเสพติดต้องการเข้ารับการบำบัดรักษา...”

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การน่านโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้แก่ประชาชนให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการน่านโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ เพื่อป้องกันการใช้ผิด เพราะจากปัญหาที่พบจากการวิจัย จะพบปัญหาในระยะแรกของการน่านโยบายไปปฏิบัติเพราะชาวบ้านไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบาย ไม่รู้วิธีการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ จึงทำให้เข้าใจผิดว่าเจ้าหน้าที่จะจับผู้ที่มีพฤติกรรมเสพยาส่งให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดี ทำให้ผู้ปกครองและผู้เสพ/ผู้ป่วยเองต่อต้านและไม่ยินยอมส่งหรือสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา

2. รัฐบาลควรมีการพิจารณาค่าตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ผู้น่านโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ เพราะในการเข้าเยี่ยมผู้ป่วย/ผู้เสพ หรือการเข้าติดตามผลในผู้เสพ/ผู้ป่วยบางรายมีฐานะลำบาก เจ้าหน้าที่จะมีของใช้ ข้าวสารอาหารแห้งเข้าไปฝากด้วย จากการวิจัยพบว่าหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ เป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ซึ่งมีทุนตั้งต้น จึงใช้งบประมาณจากกองทุนแม่ในการดำเนินการ แต่หากหมู่บ้านหรือชุมชนอื่นน่านโยบายไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่อาจต้องออกค่าใช้จ่ายเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ควรทำการศึกษาในเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ ข้อมูลทางสถิติมาสนับสนุนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน ผู้นำนักการเมืองท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงการน่านโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติของจังหวัดนครปฐม กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาวิธีการ ขั้นตอนการน่านโยบายไปปฏิบัติในอนาคต

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับหมู่บ้านอื่น ที่เกี่ยวกับการน่านโยบายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางไปปฏิบัติ เพื่อให้ทราบถึงความเหมือนหรือความแตกต่างในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

3. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองผู้ใหญ่โต๊ะ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อให้ทราบแนวทางปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรค แนวทางการ แก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะไปใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ กมลสินธุ์ และ จิรพันธ์ กมลสินธุ์, (2563), *ปัจจัยการเข้ารับการบำบัดของผู้ติดยาเสพติด ในจังหวัดนครสวรรค์, วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ปีที่ 6 (ฉบับที่ 3), 420*
- ชฎาภาณูจน์ ชาลีรัตน์ และ ยอดชาย สุวรรณวงษ์ (2565), *การพัฒนา รูปแบบการบำบัดรักษาฟื้นฟูด้วยแนวคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์และพลังภาคีเครือข่ายสำหรับผู้ติดยาเสพติดระบบสมัครใจในจังหวัด สระบุรี, วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา ปีที่ 2 (ฉบับที่ 1), วิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี, 66*
- จิตติพงษ์ พยัคพันธ์, (2563), *การดำเนินการและปัญหาอุปสรรคของโครงการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคาแหง,*
- ตฤณห์ โพธิ์รักษา และอุนิษา เลิศโตมรสกุล, (2562), *วิวัฒนาการแนวทางการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในประเทศไทย, วารสารสหศาสตร์ ปีที่ 22 (ฉบับที่ 1), คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 140*
- วีณา พิงวิวัฒน์นิกุล, (2564), *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบาย สาธารณะ, กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ*
- วรพงษ์ ส้าราญทิวาวัลย์, (2562), *แนวทางการดำเนินงานการบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และแนวปฏิบัติที่ดี, นนทบุรี : สำนักพิมพ์เดอะกราฟิก ชิสเต็มส์*
- วลีรัตน์ แสงไชย, (2561), *กระบวนการบำบัดผู้เสพยาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อการคืนคน (เคย) ดีสู่การเป็นคนดีอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาภาคเหนือ, วารสารบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราช ภัฏสวนสุนันทา, 164-174*